

Strasbourg, den 12.3.2013
COM(2013) 126 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Forberedelse af valget til Europa-Parlamentet i 2014: en mere demokratisk og effektiv
gennemførelse af valget til Europa-Parlamentet**

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Forberedelse af valget til Europa-Parlamentet i 2014: en mere demokratisk og effektiv gennemførelse af valget til Europa-Parlamentet

1. INDLEDNING

Valget til Europa-Parlamentet i 2014 bliver det første, siden Lissabontraktaten trådte i kraft. Det vil blive så meget desto vigtigere, fordi Den Europæiske Union er godt på vej hen imod en egentlig økonomisk og monetær union, hvis hjørnesten er demokratisk legitimitet.

Lissabontraktaten har styrket EU's demokratiske grundlag. Den øger unionsborgernes rolle i Unionen som politiske aktører¹ ved at skabe en solid forbindelse mellem borgerne, udøvelsen af deres politiske rettigheder og Unionens demokratiske liv². Europa-Parlamentets rolle som EU's repræsentative demokratiske forsamling blev understreget i Lissabontraktaten. Derudover har borgerinitiativet, som blev indført ved Lissabontraktaten, gjort det muligt for unionsborgerne mere direkte og fuldt ud at deltage i Unions demokratiske liv³.

Europa-Kommissionen er forpligtet til fuldt ud at udnytte de eksisterende bestemmelser i Lissabontraktaten til yderligere at øge gennemsigtigheden og den europæiske dimension af valget til Europa-Parlamentet og derved styrke den demokratiske legitimitet i forbindelse med beslutningsprocessen i EU og tilnærme systemet til unionsborgerne. Det er særlig relevant med henblik på de foranstaltninger, der kræves på EU-plan for at tackle finanskrisen og statsgældskrisen. Det kan også være et skridt på vejen hen imod yderligere traktatreformer for at styrke Den Europæiske Unions grundlag som demokratisk organisation.

Borgerne repræsenteres direkte på EU-plan i Europa-Parlamentet⁴. Borgernes perspektiv kommer også til udtryk i den nye definition af medlemmerne af Europa-Parlamentet som "repræsentanter for Unionens borgere"⁵ og ikke bare som "repræsentanter for folkene i de i Fællesskabet sammensluttede stater"⁶. Lissabontraktaten giver desuden Europa-Parlamentet øgede beføjelser, der fuldt ud konsoliderer dets rolle som medlovgiver sammen med Rådet. Europa-Parlamentet træffer nu beslutning om langt størstedelen af EU-retten og har beføjelser over hele EU-budgettet på lige fod med Rådet og skal godkende de flerårige finansielle rammer, for at de kan vedtages.

¹ I artikel 10, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) fastsættes følgende: "Enhver borger har ret til at deltage i Unionens demokratiske liv. Beslutningerne træffes så åbent som muligt og så tæt på borgerne som muligt."

² I afsnit II i TEU integreres unionsborgerskabet i bestemmelserne om de demokratiske principper (artikel 9 i TEU), og forbindelsen mellem unionsborgerskab og demokrati styrkes (artikel 10 og 11 i TEU).

³ I artikel 11, stk. 4, i TEU fastsættes det, at "et antal unionsborgere på mindst en million, der kommer fra et betydeligt antal medlemsstater, kan tage initiativ til at opfordre Kommissionen til inden for rammerne af sine beføjelser at fremsætte et egnet forslag om spørgsmål, hvor en EU-retsakt efter borgernes opfattelse er nødvendig til gennemførelse af traktaterne".

⁴ Artikel 10, stk. 2, i TEU.

⁵ Artikel 14, stk. 2, i TEU.

⁶ Artikel 189 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Kommissionen evaluerede i sin rapport om evalueringen af valget til Europa-Parlamentet i 2009⁷, hvordan EU-retten var blevet gennemført, og borgernes deltagelse i og opmærksomhed omkring valget og de rettigheder, de havde i tilknytning hertil. I rapporten om unionsborgerskab 2010 med titlen "*Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder*"⁸ blev behovet for at gøre unionsborgerne mere bevidste om valget til Europa-Parlamentet, deres rettigheder og virkningerne af Unionens politikker på deres dagligdag understreget. Derudover blev behovet for at afhjælpe manglerne, hvad angår anvendelsen af fælles demokratiske principper for valget til Europa-Parlamentet og at fjerne de hindringer, borgerne står over for for effektivt at udøve deres valgrettigheder fremhævet.

I lyset af Europa-Parlamentets styrkede rolle og beføjelser er det vigtigt at give valget af dets medlemmer en mere fremtrædende plads.

Formanden for Europa-Kommissionen, José Manuel Barroso, der opfordrede til at etablere en udbygget og egentlig økonomisk union, understregede i sin tale om Unionens tilstand i 2012⁹, at "Den Økonomiske og Monetære Unions troværdighed og bæredygtighed står og falder i sidste instans med de institutioner og den politiske konstruktion, den bygger på. Det er derfor, Den Økonomiske og Monetære Union leder frem til spørgsmålet om politisk union og det europæiske demokrati, der må ligge til grund for den." Med udsigt til en politisk union bebudede Kommissionsformand Barroso, at Kommissionen vil tage konkrete skridt hen imod udviklingen af et europæisk offentligt rum og fremsætte yderligere idéer til, hvordan Den Europæiske Union kan gøres mere åben og demokratisk, med henblik på at drøfte dette inden valget til Europa-Parlamentet i 2014.

Kommissionen fremsatte i sin meddelelse af 28. november 2012 med titlen "*En plan for en udbygget og egentlig ØMU - Indledning af en europæisk debat*"¹⁰ forslag om "øget demokratisk legitimitet og ansvarlighed" som en nødvendig del af en hvilken som helst EU-reform. Som yderligere understreget i rapporten "*Hen imod en egentlig økonomisk og monetær union*", som formanden for Det Europæiske Råd udarbejdede i tæt samarbejde med formændene for Kommissionen, Eurogruppen og Den Europæiske Centralbank¹¹, er den demokratiske legitimitet og ansvarlighed afgørende for en egentlig økonomisk og monetær union.

På tværs af EU finder der på alle niveauer en politisk dialog sted om fremtidens EU. Den omfatter en række borgerdialoger mellem europæiske og nationale politikere og borgere som en del af borgernes Europaår¹². Mange af de idéer, der blev fremsat under processen, opstod som følge af behovet for en tættere forbindelse mellem EU og dets borgere.

Integrationen og legitimiteten må gå hånd i hånd. Mere demokrati er en følge af den større institutionelle integration, der er behov for, for at Den Europæiske Union kan klare de nuværende globale udfordringer. I den forbindelse er der et presserende behov for at styrke forbindelsen mellem unionsborgerne og den demokratiske proces i EU.

I fortsættelse af Kommissionsformand Barrosos løfte om som et første konkret skridt at uddybe den paneuropæiske debat og styrke den europæiske dimension af valget til Europa-

⁷ KOM(2010) 605 — Rapport om valg af medlemmerne af Europa-Parlamentet (akten fra 1976 som ændret ved afgørelse 2002/772/EF, Euratom) og unionsborgernes deltagelse i valg til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, hvor de har ophold (direktiv 93/109/EF)

⁸ KOM(2010) 603.

⁹ 12.9.2012, Europa-Parlamentets plenarmøde, Strasbourg, kan ses på <http://ec.europa.eu/soteu2012/>.

¹⁰ COM(2012) 777 final/2.

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf.

¹² http://ec.europa.eu/european-debate/index_da.htm

Parlamentet redegøres der i denne meddelelse for Kommissionens initiativer for at gøre det lettere for borgerne at deltage i valget til Europa-Parlamentet i 2014 og at sikre respekten for de demokratiske principper i forbindelse med dette valg. Denne meddelelse ledsages af en henstilling med henblik på en mere demokratisk og effektiv gennemførelse af valget til Europa-Parlamentet¹³.

2. EN MERE DEMOKRATISK GENNEMFØRELSE AF VALGET TIL EUROPA-PARLAMENTET

Generelt er unionsborgerne bevidste om betydningen af valget til Europa-Parlamentet som et middel til at deltage i det demokratiske liv i EU. De er imidlertid ikke opmærksomme på virkningen af dette valg for deres dagligdag eller på de politiske valg, de har mulighed for at træffe, og det har en negativ indvirkning på deltagelsen i valget til Europa-Parlamentet.

1. *Næsten 6 ud af 10 unionsborgere mener, at ved at stemme til valget til Europa-Parlamentet sikrer de bedst, at deres stemme bliver hørt af beslutningstagerne i EU¹⁴.*
2. *Mere end 7 ud af 10 unionsborgere mener, at hvis de politiske partier i alt kampagnemateriale viste, hvilket europæisk politisk parti de er tilknyttet, ville valgdeltagelsen blive større¹⁵.*
3. *Mere end 8 ud af 10 unionsborgere siger, at hvis de modtog flere oplysninger om de programmer og mål, kandidaterne og partierne i Europa-Parlamentet har, og om virkningerne af EU på deres liv samt om selve valget, ville det øge deres motivation til at stemme ved valget til Europa-Parlamentet¹⁶.*
4. *6 ud af 10 unionsborgere, som svarede i forbindelse med en offentlig høring, ville blive motiveret til at stemme på et politisk program, der ville forbedre deres dagligdag,—fulgt af et program til styrkelse af EU's økonomi og et program til afhjælpning af de sociale forskelle i EU¹⁷.*

Ovennævnte undersøgelse viser, at unionsborgerne tydeligvis er interesserede i at få et valg mellem meningsfulde politiske løsninger på europæiske problemer, der har direkte indflydelse på deres liv. I den forbindelse ser det ud til, at det forhold, at det er nationale emner, der overskygger spørgsmål af EU-relevans, påvirker valgdeltagelsen ved valget til Europa-Parlamentet negativt. Som Kommissionsformand Barroso understregede i sin tale om Unionens tilstand, foregår den politiske debat alt for ofte, som om det var en debat mellem nationale partier. Som følge heraf mangler der reelt ofte en forbindelse mellem politiske partier på nationalt plan og europæiske politiske partier.

For i højere grad at gøre opmærksom på forbindelsen mellem de politiske processer på nationalt plan og EU-plan er det vigtigt at gøre forbindelsen mellem de involverede hovedaktører mere synlig for borgerne. Et middel til direkte at sikre dette er ved at styrke de europæiske politiske partier og øge deres synlighed.

De europæiske politiske partier har som tværnationale aktører med en vigtig rolle at spille, nemlig at lade borgerne komme til orde på EU-plan, de bedste forudsætninger for at slå bro over kløften mellem EU's politik og borgerne. Lissabontraktaten giver de europæiske politiske

¹³ C(2013) 1303 final.

¹⁴ Europa-Parlamentets Eurobarometer EB/EP 77.4, To år til Europa-Parlamentetsvalget 2014, Bruxelles, den 20.8.2012.

¹⁵ Flash Eurobarometer 364 om unionsborgernes valgtrettigheder, arbejde i marken, november 2012.

¹⁶ Idem.

¹⁷ Offentlig høring, "Unionsborgerskab:— Dine rettigheder, din fremtid", som Kommissionen iværksatte mellem maj og september 2012 med henblik på rapporten om unionsborgerskab 2013.

partier en nøglerolle ved at give dem til opgave at "bidrage til at skabe en europæisk politisk bevidsthed og til at udtrykke unionsborgernes vilje"¹⁸.

For at gøre det muligt for de europæiske politiske partier fuldt ud at udføre deres opgave har Kommissionen vedtaget et forslag til forordning om statut for og finansiering af europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde¹⁹. Forslaget har til formål at sikre, at de europæiske politiske partier får gavn af at have en mere synlig status og en mere fleksibel, gennemsigtig og effektiv ramme for deres finansiering.

Forslaget kræver også, at paneuropæiske politiske partier træffer alle passende foranstaltninger for at informere unionsborgerne om de nationale politiske partiers og kandidaters tilknytning til europæiske politiske partier²⁰ under valget.

For yderligere at understrege forbindelsen mellem paneuropæiske og nationale partier henstiller Kommissionen, at de nationale partier også tydeliggør deres tilknytning til de paneuropæiske politiske partier.

Skabelsen af en synlig forbindelse mellem de nationale partier, som unionsborgernes stemmer på, og de europæiske politiske partier, som de nationale partier er knyttet til, vil have stor indvirkning på gennemsigtigheden i forbindelse med beslutningsprocessen i EU. En øget synliggørelse af de europæiske politiske partier under hele valgprocessen, fra indledningen af valgkampagnen til afstemningen, vil øge ansvarligheden hos de politiske partier, der deltager i valget til Europa-Parlamentet og øge vælgerne tillid hertil. Det vil gøre borgerne mere bevidste om virkningerne på EU-plan af at stemme på et nationalt parti.

Det er vigtigt, at medlemsstaterne i deres valgsystem fremmer og letter tilvejebringelsen af oplysninger til vælgerne om de nationale partiers tilknytning til de europæiske politiske partier. Samtidig bør de nationale politiske partier, der deltager i valget til Europa-Parlamentet, offentligt tilkendegive deres tilknytning til de europæiske politiske partier forud for valget.

Valget til Europa-Parlamentet finder på nuværende tidspunkt sted på forskellige dage i de forskellige medlemsstater. Det giver den opfattelse, at valget til Europa-Parlamentet hovedsageligt er et nationalt valg og begrænser indtrykket af, at dette valg er et fælles valg. En fælleseuropæisk valgday med valgsteder, der lukker på samme tid, vil i højere grad afspejle borgernes fælles deltagelse på tværs af EU som en del af det repræsentative demokrati, som EU er baseret på.

Medlemsstaterne bør enes om en fælles valgday for valget til Europa-Parlamentet med valgsteder, der lukker på samme tid.

7. EN TÆTTERE FORBINDELSE MELLEM UNIONSBORGERNES STEMME OG VALGET AF FORMANDEN FOR KOMMISSIONEN

Lissabontraktaten styrker Europa-Parlamentets rolle og ansvar i forhold til Kommissionen, idet Europa-Parlamentet vælger formanden for Kommissionen på grundlag af et forslag fra Det Europæiske Råd, som skal tage hensyn til resultatet af valget til Europa-Parlamentet²¹.

¹⁸ Artikel 10, stk. 4, i TEU og artikel 12, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

¹⁹ COM(2012) 499 af 12.9.2012.

²⁰ Se artikel 17, stk. 3, i forslaget til forordning.

²¹ I artikel 17, stk. 7, i TEU fastsættes følgende: "Under hensyntagen til valget til Europa-Parlamentet og efter passende høringer foreslår Det Europæiske Råd med kvalificeret flertal Europa-Parlamentet en

Formanden for Kommissionen er topfiguren for EU's udøvende myndighed og bør vælges i henhold til en klar procedure. Hvert enkelt politisk parti skal under valgprocessen bekendtgøre, hvilken kandidat de indstiller til posten som formand for Kommissionen.

I henhold til traktaten skal resultatet af valget til Europa-Parlamentet spille en vigtig rolle, når det skal afgøres, hvilken kandidat der bliver formand for Kommissionen²².

Hver anden unionsborger ville være mere tilbøjelig til at stemme ved valget til Europa-Parlamentet i 2014, hvis hver af de større europæiske politiske alliancer indstillede en kandidat til posten som formand for Europa-Kommissionen på grundlag af et fælles program²³.

Som kommissionsformand Barroso understregede i sin tale om Unionens tilstand: "Det vil være et vigtigt middel til at uddybe den fælleseuropæiske politiske debat, hvis de europæiske politiske partier peger på deres kandidat til posten som kommissionsformand ved valget til Europa-Parlamentet allerede i 2014. [...] Det vil være et vigtigt skridt at gøre det endnu mere klart, at det er muligt at vælge europæisk ved dette valg."

Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 22. november 2012 om valg til Europa-Parlamentet²⁴ indtrængende de europæiske politiske partier til at indstille kandidater til posten som formand for Kommissionen, idet det bemærkede, at det forventer, at disse kandidater kommer til at spille en ledende rolle i den parlamentariske valgkamp, især ved i egen person at fremlægge deres program i alle EU-medlemsstater. Europa-Parlamentet understregede desuden betydningen af at styrke både Parlamentets og Kommissionens politiske legitimitet ved at forbinde deres respektive valg mere direkte til vælgernes afgørelse.

Kommissionen understregede i sin meddelelse af 28. november 2012 med titlen "En plan for en udbygget og egentlig ØMU - Indledning af en europæisk debat"²⁵, at det forhold, at de politiske partier, der deltager i valget til Europa-Parlamentet i 2014, indstiller kandidater til posten som formand for Kommissionen, udgør et vigtigt skridt hen imod etableringen af en egentlig europæisk politisk sfære.

Hvis de europæiske politiske partier og de nationale partier informerer om, hvilken kandidat til posten som formand for Kommissionen de støtter, og om kandidatens program i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet vil det skabe en konkret og synlig forbindelse mellem en unionsborgers individuelle stemme på en kandidat, der opstiller til Europa-Parlamentet, og den kandidat til posten som formand for Kommissionen, som det pågældende parti støtter.

Det vil hjælpe unionsborgerne til bedre at forstå, hvilken kandidat til posten som formand for Kommissionen de i sidste ende støtter gennem deres stemme. Det ville øge Kommissionsformandens legitimitet og mere generelt hele EU-beslutningsprocessens demokratiske legitimitet. Det kan også være med til at øge valgdeltagelsen ved valget til Europa-Parlamentet ved, at forbindelsen mellem borgernes repræsentanter og udvælgelsen og

kandidat til posten som formand for Kommissionen. Denne kandidat vælges af Europa-Parlamentet med et flertal af dets medlemmer." I erklæring nr. 11 ad artikel 17, stk. 6 og 7, i traktaten om Den Europæiske Union hedder det, at Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd har et fælles ansvar for, at den proces, der fører til valg af formanden for Europa-Kommissionen, forløber hensigtsmæssigt, og det anføres, at de nødvendige høringer skal gennemføres inden for disse rammer.

²² Se fodnote 21.

²³ Eurobarometerundersøgelse EB/EP 77.4, af 20.8.2012, der er nævnt ovenfor.

²⁴ Europa-Parlamentets beslutning af 22. november 2012 om valg til Europa-Parlamentet i 2014 (2012/2829(RSP)).

²⁵ COM(2012) 777 final/2.

valget af lederen af EU's udøvende myndighed styrkes. Når valget til kongressen i USA finder sted samme år som præsidentvalget, er der flere, der stemmer end ved midtvejsvalget, hvor det kun er ca. 40 % af de stemmeberettigede, der stemmer.

Politiske udsendelser har til formål at gøre det muligt for vælgerne at træffe deres valg på et velinformeret grundlag. De nationale partier bør derfor bruge dette redskab til at informere om deres kandidater og programmer med henblik på at fremme mediepluralisme og en åben demokratisk debat under hensyntagen til artikel 11 i Den Europæiske Unions charter om de grundlæggende rettigheder.

8. EN MERE DEMOKRATISK OG EFFEKTIV GENNEMFØRELSE AF VALGET TIL EUROPA-PARLAMENTET, SAMTIDIG MED AT MEDLEMSSTATERNES ADMINISTRATIVE BYRDE MINDSKES

I henhold til EU-retten har unionsborgere, der bor i en anden medlemsstat end deres egen, valget til og er valgbar ved valget til Europa-Parlamentet på samme betingelser som dem, der gælder for statsborgere i den medlemsstat²⁶.

For at sikre Europa-Parlamentsvalgets legitimitet er der i direktiv 93/109/EF fastsat procedurer, der sikrer, at unionsborgere hverken kan stemme eller opstille både i deres oprindelsesland og i deres bopælsland i forbindelse med samme valg²⁷.

I Kommissionens rapport om valget til Europa-Parlamentet i 2009²⁸ påpeges problemerne med at få disse procedurer til at fungere. Som det anføres i rapporten om unionsborgerskab 2010²⁹ kan disse procedurer ofte påføre de nationale administrationer alt for store byrder, som ikke står i et rimeligt forhold til det reelle omfang af problemet med, at borgere stemmer eller opstiller flere steder. Kommissionen bebudede derfor, at den havde til hensigt at forbedre disse procedurer (foranstaltning 19 i rapporten om unionsborgerskab 2010).

På grundlag af høringer af valgekspertter fra medlemsstaterne har Kommissionen udarbejdet en række henstillinger til de nationale valgmyndigheder om forskellige aspekter af den mekanisme, der skal forhindre, at borgere stemmer flere steder. Henstillingerne forenkler mekanismen og gør, at mekanismen mere effektivt forhindrer misbrug.

I den henstilling, der vedtages sammen med denne meddelelse, henstilles følgende bl.a. til medlemsstaterne:

- At der oprettes én enkelt kontaktmyndighed i hver medlemsstat for at sikre en mere problemfri udveksling af oplysninger med andre medlemsstater.
- At der tages hensyn til medlemsstaternes forskellige valgkalendere, når der udveksles oplysninger.
- At der fremlægges supplerende personoplysninger, som kan være nødvendige for mere effektivt at identificere vælgere til valget til Europa-Parlamentet, som er optaget på valglisten i deres bopælsland.

²⁶ Artikel 22, stk. 2, i TEUF og direktiv 93/109/EF af 6. december 1993 om fastsættelse af de nærmere regler for valget og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere (EFT L 329 af 30.12.1993, s. 34).

²⁷ Mekanismen består i, at der udveksles oplysninger mellem medlemsstaterne om unionsborgere, der er optaget på valglisten eller opstiller i deres bopælsland. På grundlag af de oplysninger, bopælslandet sender, skal oprindelseslandet fjerne de pågældende borgere fra valglisten (eller ved hjælp af andre midler forhindre dem i at stemme eller opstille som kandidater).

²⁸ KOM(2010) 605 endelig.

²⁹ KOM(2010) 603 endelig.

Disse henstillinger, som udsendes i god tid inden det næste valg til Europa-Parlamentet, kan derfor bidrage til i betydelig grad at forbedre den måde, hvorpå den mekanisme, der skal forhindre misbrug på, fungerer, og gøre den mere effektiv samt mindske den administrative byrde.

9. FJERNELSE AF HINDRINGER FOR UNIONSBORGERNES VALGRETTIGHEDER OG SIKRING AF RESPEKTEN FOR DE FÆLLES EU-PRINCIPPER

9.1. Håndhævelse af valgrettighederne for de unionsborgere, der har bopæl i en anden medlemsstat end deres egen

I rapporten om unionsborgerskab 2010³⁰ understregede Kommissionen behovet for at sikre, at valgrettighederne for unionsborgere, der har bopæl i en anden medlemsstat end deres egen, fuldt ud håndhæves i hele EU (foranstaltning 18).

Kommissionen bemærkede, at visse medlemsstater kræver, at unionsborgere fra andre medlemsstater skal opfylde flere betingelser for at blive optaget på valglisten end dem, der er fastsat i direktiv 93/109/EF om valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet. Blandt disse yderligere betingelser er f.eks., at de har et nationalt identitetskort, og at de skal forny optagelsen på valglisten ved hvert valg til Europa-Parlamentet. Kommissionen bemærkede også, at visse medlemsstater ikke synes at informere unionsborgere fra andre medlemsstater om deres ret til at deltage i valget til Europa-Parlamentet.

Som opfølgning af rapporten om unionsborgerskab 2010 fortsatte Kommissionen dialogen med de berørte medlemsstater for i henhold til EU-retten at sikre, at unionsborgere med bopæl i en anden medlemsstat end deres egen kan deltage i valget til Europa-Parlamentet på samme betingelser som de nationale borgere.

Som følge af denne dialog ændrede en række medlemsstater deres lovgivning eller bebudede ændringer, som skulle bringe deres lovgivning i overensstemmelse med kravene i EU-retten³¹. Kommissionen har fortsat kontakt med disse medlemsstater for at sikre, at unionsborgernes valgrettigheder fuldt ud gøres gældende i hele EU, bl.a. ved at indlede traktatbrudssager i henhold til artikel 258 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, når det er relevant.

9.2. Sikring af respekten for de fælles principper for valget til Europa-Parlamentet

Alle medlemsstaterne skal, når de tilrettelægger valg til Europa-Parlamentet, overholde visse fælles principper: Det skal være almindelige direkte valg med fri og hemmelig stemmeafgivning.³² Ifølge disse principper, der er fastsat i EU-retten, er det bl.a. forbudt at offentliggøre valgresultaterne i en medlemsstat, inden valget er afsluttet i alle medlemsstater. Formålet er at undgå, at unionsborgerne påvirkes af resultaterne i de medlemsstater, hvor valget allerede er afsluttet, og derved bevare det vigtige element, som princippet om frie valg er.

³⁰ KOM(2010) 603 endelig.

³¹ Cypern, Polen og Rumænien har vedtaget ny lovgivning. Tjekkiet, Ungarn, Litauen, Slovakiet og Slovenien har bebudet ændringer af deres lovgivning, som vil træde i kraft inden valget til Europa-Parlamentet i 2014. Estland og Letland har givet tilfredsstillende forklaringer, hvad angår deres lovgivnings overensstemmelse med EU-retten.

³² De fælles principper er fastsat i akten fra 1976 om almindelige direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet, som er knyttet til Rådets afgørelse 76/787/EKSF/EØF/Euratom af 20. september 1976 og senest ændret ved Rådets afgørelse 2002/772/EF, Euratom (EFT L 283 af 21.10.2002, s. 1).

Som bebudet i rapporten om unionsborgerskab 2010 (foranstaltning 17) har Kommissionen truffet foranstaltning for at sikre, at dette demokratiske princip respekteres i hele EU i forbindelse med det næste valg til Europa-Parlamentet. Som følge heraf har medlemsstaterne truffet de nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe de problemer, der er indkredset³³.

Kommissionen vil holde nøje øje med gennemførelsesforanstaltningerne i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet i 2014 for derved at sikre, at de er hensigtsmæssige, og at den officielle offentliggørelse af valgresultaterne sker under fuld overholdelse af dette grundlæggende demokratiske princip.

9.3. Undtagelse i henhold til artikel 22, stk. 2, i TEUF

I artikel 22, stk. 2, i TEUF fastsættes det, at enhver unionsborger, der har bopæl i en medlemsstat, hvor han ikke er statsborger, har valget og er valgbar ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor han har bopæl, på samme betingelser som statsborgerne i denne stat. Der fastsættes desuden bestemmelser om undtagelser fra denne regel, hvis det kan begrundes ud fra en medlemsstats specifikke situation.

Der er fastsat nærmere bestemmelser om en sådan undtagelse i artikel 14, stk. 1, i direktiv 93/109/EF. I henhold hertil kan medlemsstaterne kræve, at både vælgere og kandidater mindst har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, hvis mere end 20% af samtlige bosiddende unionsborgere i den pågældende medlemsstat er i den stemmeberettigede alder.

Luxembourg er den eneste medlemsstat, der er omfattet af undtagelsen. Landet har benyttet sig af denne undtagelse ved de seneste valg ved at begrænse stemmeretten og retten til at opstille til unionsborgere fra andre medlemsstater, som har lovligt ophold i Luxembourg og har haft bopæl der i mindst henholdsvis to og fem år inden optagelsen på valglisten.

I henhold til de oplysninger, Kommissionen har modtaget fra Luxembourg den 31. august 2012, er det samlede antal unionsborgere i den stemmeberettigede alder, som har bopæl i Luxembourg på 383 485, mens antallet af unionsborgere fra andre medlemsstater i den stemmeberettigede alder, som har bopæl i landet, på 151 126. Det følger heraf, at antallet af ikke-luxembourgiske statsborgere er på 39,41% og dermed over tærsklen på 20%. Det fremgår heraf, at årsagerne til at indrømme undtagelser i henhold til artikel 22, stk. 2, i TEUF stadig finder anvendelse.

10. ØGE OPSTILLINGEN AF UNIONSBORGERE FRA ANDRE MEDLEMSSTATER SOM KANDIDATER TIL VALGET TIL EUROPA-PARLAMENTET: ÆNDRING AF DIREKTIV 93/109/EF

Blandt de forskellige årsager til den lave valgdeltagelse i valget til Europa-Parlamentet er som påpeget i Kommissionens rapport om valget til Europa-Parlamentet i 2009, at kun et mindre antal unionsborgere med bopæl i en anden medlemsstat end deres egen udnytter deres ret til at opstille som kandidat der. I 2009 var der kun 81 unionsborgere, der opstillede.

Kommissionen bemærkede, at unionsborgere, der ønsker at opstille som kandidat til valget til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, de er flyttet til, skal igennem en række dyre og besværlige administrative procedurer. Den bebudede i sin rapport om unionsborgerskab 2010, at den igen ville indlede forhandlinger om ændring af direktiv 93/109/EF for at forenkle de nuværende procedurer for unionsborgere, der ønsker at opstille som kandidater, samtidig med at Europa-Parlamentsvalgets legitimitet bevares.

³³

Nederlandene har med henblik herpå udstedt instrukser til deres lokale myndigheder.

Efter at Kommissionen havde genindledt forhandlingerne, vedtog Rådet den 20. december 2012 direktiv 2013/1/EU³⁴ om ændring af direktiv 93/109/EF, hvori det bl.a. fastsættes, at kandidater ikke længere skal bevise, at de ikke har fortabt retten til at opstille i deres hjemland. I stedet skal de fremlægge en erklæring om, at de ikke har fortabt deres valgbarhed til Europa-Parlamentet, som skal kontrolleres af valgmyndigheder i den medlemsstat, de har bopæl i. Denne forenklede procedure finder anvendelse ved valget til Europa-Parlamentet i 2014.

11. KONKLUSION

2013 er borgernes Europaår. Det markerer tyveårsdagen for indførelsen af unionsborgerskabet ved Maastrichttraktaten. Der afholdes en lang række arrangementer, konferencer og offentlig debatter i hele EU på EU-plan og på nationalt, regionalt og lokalt plan. Disse arrangementer skal øge unionsborgernes kendskab til deres rettigheder i henhold til EU-retten, herunder deres ret til at deltage i det demokratiske liv i EU og fremme deres aktive deltagelse i civile fora om EU-politikker og -spørgsmål.

Borgernes Europaår giver desuden mulighed for i god tid inden valget først og fremmest at lytte til, hvad der optager unionsborgerne, men også at øge kendskabet til de håndgribelige resultater af EU's politikker på deres liv, at fremhæve betydningen af deres bidrag til at forme EU og at indlede en politisk debat med dem om EU-spørgsmål. Borgernes Europaår udgør en mulighed for unionsborgerne for at komme til orde. Valget til Europa-Parlamentet er lejligheden til at gøre det.

I lyset af valget til Europa-Parlamentet i 2014 mener Kommissionen:

- At vælgerne bør informeres om de nationale partiers tilknytning til de europæiske politiske partier inden og under valget til Europa-Parlamentet.
- At medlemsstaterne bør enes om en fælles valgdag for valget til Europa-Parlamentet, hvor valgstederne lukker på samme tid.
- At hvert europæisk politisk parti bør indstille sin kandidat til posten som formand for Europa-Kommissionen.
- At de nationale politiske partier bør sikre, at deres politiske udsendelser med henblik på valget til Europa-Parlamentet anvendes til at informere borgerne om, hvilken kandidat til posten som formand for Europa-Kommissionen de støtter, og om kandidatens program.

Kommissionen mener, at disse praktiske henstillinger, som ikke er revolutionerende, men udgør en udvikling, kan gennemføres i tide inden valget til Europa-Parlamentet i 2014. De vil bidrage til at sætte gang i debatten i EU og udviklingen af et europæisk offentligt rum. De vil være med til at sætte EU i centrum i de nationale debatter på tværs af EU. Det vil skabe en platform for de næste skridt i de europæiske integrationsbestrebelse.

³⁴ EUT L 26 af 26.1.2013, s. 28